

Kommittén angående ny indelning av län
och landsting –
Barbro Holmberg och Kent Johansson

Stockholm den 26 november 2015

Låt de nya regionerna bli en injektion för Life Science

Frågan om Sveriges regionala indelning har varit aktuell under en lång tid.

När regionfrågan diskuteras och utreds är hälso- och sjukvården i centrum för intresset. Så också i direktiven till den tillsatta kommittén om indelning av landsting och län.

De forskande läkemedelsföretagen har, och har förhoppningar att också i framtiden ha, nära relationer till hälso- och sjukvården och dess huvudmän. Företagen ställer betydande kompetens och investeringar till förfogande och har utvecklat en ansenlig del av dagens behandlingsmetoder. Regeringen har också förhoppningar om att Life Science ska vara en fortsatt viktig del av svenskt näringsliv. Organisationen för, och de samarbetsmöjligheter som finns med, framtidens hälso- och sjukvårdshuvudmän har därför stor betydelse för läkemedelsbranschens framtid i Sverige.

LIF – som är branschföreningen för de forskande läkemedelsföretagen i Sverige – vill utifrån detta perspektiv peka på några utmaningar för framtidens hälso- och sjukvårdshuvudmän:

Under många år har de kliniska studierna minskat i Sverige, både när det gäller antalet projekt och när det gäller antalet inkluderade patienter. Det beror bland annat på att svensk hälso- och sjukvård inte erbjuder en – i en internationell konkurrens – tillräckligt intressant forskningsmiljö, men också på att det saknas incitament i vården för att delta i klinisk forskning och utveckling. Det har bidragit till att Life Science-företagen minskat sin forskning i Sverige. Även kliniska studier utförda i hälso- och sjukvården har minskat kraftigt. Ändå bedrivs fortfarande betydande klinisk forskning i Sverige. Under 2014 investerade läkemedelsföretagen 5,4 miljarder kronor i den kliniska forskningen i landet. För att den investeringen löpande ska finnas kvar krävs konkreta åtgärder som stärker Sverige i konkurrens med andra länder när det gäller kliniska studier. En utveckling mot färre landsting och regioner är den kanske viktigaste åtgärden för att underlätta koordineringen av klinisk forskning i Sverige och är i linje med den nya organisation av regionala noder för klinisk forskning som nu byggs upp utifrån förslagen i utredningsbetänkandet *Starka tillsammans* (SOU 2013:87).

Det tar lång tid att introducera innovationer i svensk hälso- och sjukvård, vilket visats i internationella jämförelser. Om läkemedelsföretagen ska kunna utveckla läkemedel i Sverige krävs att innovationerna också används här. Om innovationer inte används kommer Sverige inte att ha någon Life Science-sektor på sikt, vilket också beskrivits av flera statliga utredningar. Den samverkansmodell som landstingen och regionerna lanserat under 2015 för att gemensamt arbeta med prissättning, introduktion och uppföljning av läkemedel skulle effektiviseras om antalet landsting/regioner minskade och blev mer homogena i sin storlek. Även den prissättande myndigheten TLV:s (Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets) utveckling av ett närmare samarbete med landstingen / regionerna skulle effektiviseras genom en sådan utveckling.

Den ojämlika tillgången till vård och behandling är ett välkänt faktum. Ojämlikheten innebär bland annat att patienterna riskerar att mötas av olika medicinsk praxis och prioriteringar. Den regionala indelningen är *en viktig* faktor som bidrar till ojämlikheten. Landsting och regioner har skilda ekonomiska förutsättningar och finansieringen av hälso- och sjukvården i framtiden är en utmaning.

Ansvar för Life Science-sektorns förutsättningar i Sverige vilar framför allt på regeringen. Men regeringen har begränsade möjligheter att se till att strategier och beslut praktiskt implementeras i hälso- och sjukvårdsorganisationen. Därför behövs ett nära samarbete med landstingen/regionerna för att säkerställa goda förutsättningar för läkemedelsföretagens verksamhet. Det handlar om hela kedjan; akademiskt forskningssamarbete med universitetet, den kliniska prövningen av nya läkemedel inför marknadsföringsgodkännandet, den kliniska forskningen vid introduktion av läkemedel i klinisk vardag för att säkerställa läkemedels effekt, säkerhet och kostnadseffektivitet och en jämlik användning av företagens innovationer till nytta för individen, hälso- och sjukvården och samhället.

LIF välkomnar att hälso- och sjukvården i framtiden kommer att bedrivas inom större geografiska områden med ett större patientunderlag. Varje steg mot större och mer bärkraftiga regioner är ett steg i rätt riktning. Det bör förbättra möjligheterna för medicinsk forskning och utveckling, och för en mer jämlik vård med högre kvalitet. Det finns dock ingen automatik i att så verkligen sker. Även med en ny regionindelning är de svenska enheterna för hälso- och sjukvården små ur ett internationellt perspektiv. LIF menar därför att det finns anledning att pröva om inte universitetssjukhusen bör förstatligas, att den högspecialiserade vården koncentreras till färre enheter i enlighet med förslagen i betänkandet *Träning ger färdighet* (SOU 2015:98) samt att den nya organisationen av cancervården sprids till fler områden inom hälso- och sjukvården.

Även inom ramen för och i anslutning till kommitténs uppdrag bör det vara möjligt att stärka forskningens och Life Science-sektorns villkor. Här är några av de frågor vi vill aktualisera:

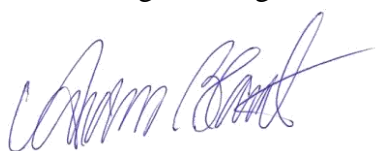
- forskningsansvaret i de nya regionerna måste stärkas genom ett förtydligande i hälso-och sjukvårdslagen
- samverkan med företag inom Life Science-sektorn bör vara ett tydligt uppdrag - som följs upp och premieras - för såväl de nya regionerna som eventuella kvarvarande landsting

- forskningens meritvärde inom hälso- och sjukvården måste stärkas genom nationella krav och tydliga incitament
- patienternas rättigheter att delta i kliniska prövningar – och på så sätt garanteras en vård i framkant – måste förtydligas.

Regeringens vilja att stärka Life Science kräver att alla initiativ och förändringar samverkar. En ny indelning av län och landsting måste förstärka sektorns möjligheter att bidra till stark FoU och ökad konkurrenskraft för landet som helhet.

För att utveckla våra erfarenheter och synpunkter ser vi fram emot ett möte med er.

Med vänlig hälsning

Anders Blanck
VD

Likalydande till:
Statsrådet Ardalan Shekarabi
Statsrådet Helene Hellmark Knutsson
Statsrådet Gabriel Wikström

